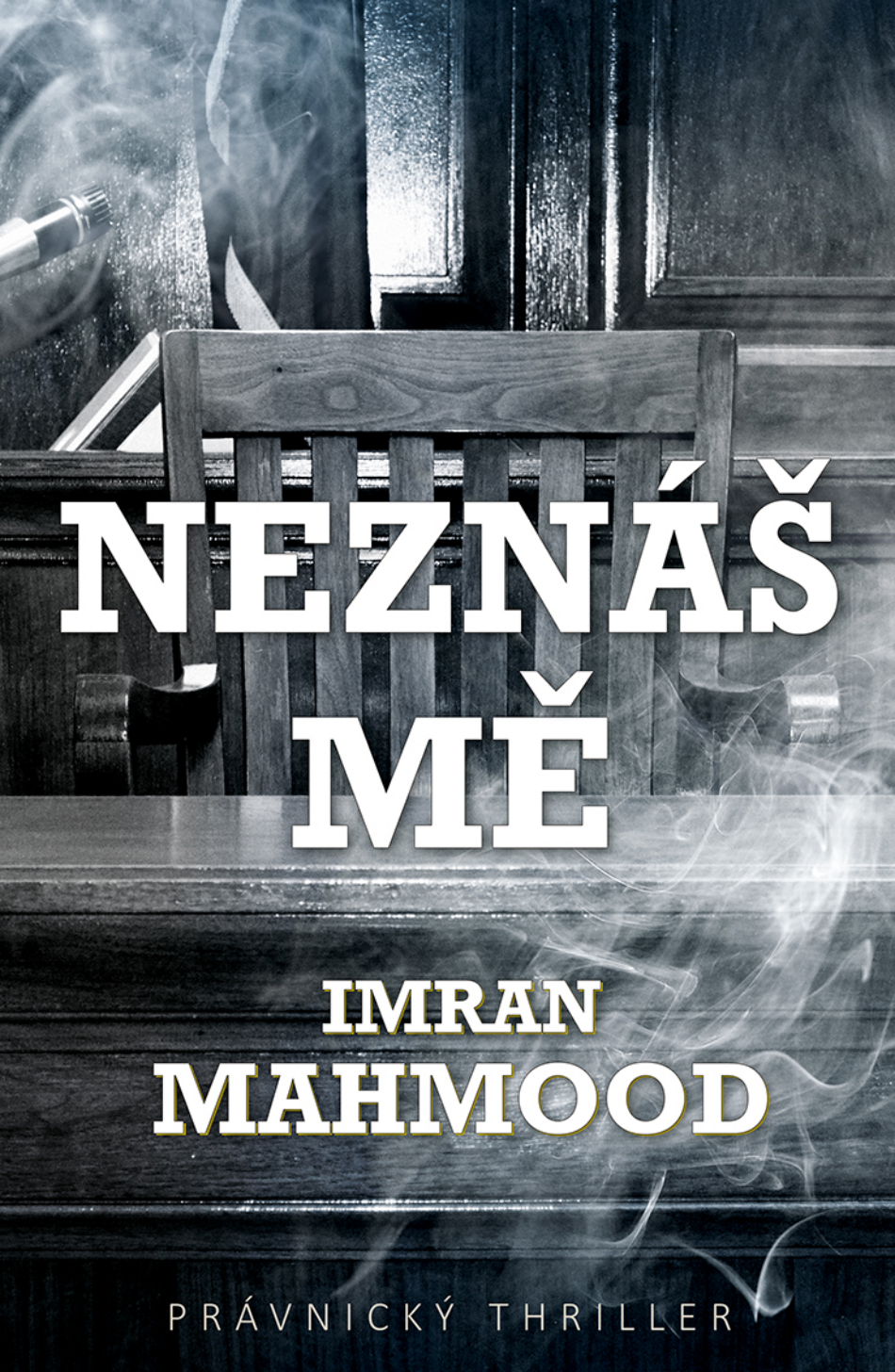

NEZNÁŠ MĚ

IMRAN MAHMOOD

PRÁVNICKÝ THRILLER

IMRAN
MAHMOOD

NEZNÁŠ MĚ

ZÁLEŽÍ NA JEDINÉM: UDĚLAL TO?

Copyright © Imran Mahmood, 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Překlad © Eva Samih, 2018
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2018
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7642-114-1 (pdf)

IMRAN
MAHMOOD

NEZNÁŠ MĚ

ZÁLEŽÍ NA JEDINÉM: UDĚLAL TO?

PŘEKLAD: EVA SAMIH

KNIHY OMEGA

Věnováno Šahidě, jež mi dala život,

Sadžii, která jej změnila,

a Zozo, bez níž bych nebyl ani trochu tím, čím jsem.

Všem mým sestrám a bratrům,
kteří v roli obhájců pronášejí ty nejlepší řeči
a bojují za nejtěžší případy,
aniž se jim dostává uznání či velké odměny.

NEJVYŠŠÍ TRESTNÍ SOUD T2017229

Soudu předsedá: **CTIHODNÝ SOUDCE SALMON QC**

Závěrečné řeči:

Den procesu: 29

Úterý 4. července 2017

PŘÍTOMNÍ:

Za obžalobu:	**C. Salfred QC**
Za obhajobu:	**Obžalovaný osobně**

Záznam byl pořízen jako přepis z audionahrávky, již zajistila T. J. Nazarene Limited jako oficiální soudní nahrávací společnost a společnost pro přepis.

1

10:05

OBHAJOBA:

„V roce 1850 pronesl Henry John Temple, třetí vikomt Palmerston, pětihodinovou řeč k parlamentu. Řeč se týkala případu portugalského Žida, dona Pacifika, žijícího v Řecku, jenž však pocházel z oblasti Gibraltaru. Tohoto občana napadla rasistická lůza. Zmlátili ho a zdevastovali jeho dům. Ukradli mu téměř vše. Řecká policie to vše sledovala a neudělala vůbec nic. Don Pacifico požádal řeckou vládu o kompenzaci. Ta však jakoukoliv pomoc zamítla, a proto se obrátil na Brity.

Co tedy Palmerston udělal? Považoval tohoto gibraltarského Žida za britského občana. Poslal celou eskadru královských armádních lodí do Athén, aby zablokovalay tamní přístav. Po osmi týdnech řecká vláda škodu zaplatila. Palmerston svou pětihodinovou řeč pronesl poté, co byl v parlamentu napaden odpůrci tohoto činu. Uvedl v ní, že ‚ten, kdo je Britem, by měl být vždy a všude ochraňován silnou rukou britské vlády proti vší nespravedlnosti a útlaku'.

Tohle znamenalo být Britem. *V jejich době*. Promiňte, myslel jsem v té době. Jsem tak trochu nervózní.

Když jste byli v té době britským občanem, nezáleželo na tom, jestli jste Žid nebo Portugalec, ani na tom, zda jste pocházeli z Gibraltaru či odkudkoliv jinud. Stačilo, že jste byl Britem. Takže ať jste byli kdekoliv na světě, když vám někdo ublížil nebo způsobil újmu, mohli jste počítat s tím, že slavná Anglie vám přispěchá napomoc. Tenhle Palmerston kvůli jednomu člověku vyslal celou flotilu lodí!

Tohle Anglie udělala pro jednoho ze svých lidí, i když šlo o takovouo nicku, jakým bezpochyby Žid don Pacifico byl. Prostě celá Anglie stála za jedním člověkem. O sto šedesát let později tu stojí černý Angličan a od své Anglie nemůže nic očekávat. Naprosto vůbec nic. Nemůžu počítat se žádnou pomocí kromě té, která se možná objeví v této soudní síni.. Toto pro mě nyní představuje Anglie. Vy jste celá Anglie a já vás teď potřebuju. Potřebuju silnou ochrannou paži, která mě uchrání před nespravedlností a justičním omylem. Potřebuji vás. Žádám vaši pomoc. Věřím ve vaši sílu. A vy potřebujete mě. Beze mě nebudete úplnou Anglií."

Tak takhle daleko sem se ve svý obhajobě dostal. A pak sem si pomyslel: „Jakej to má smysl?"

Nejsem žádnej lord Palmerston a žádná pětihodinová řeč vás nepřiměje, abyste se přiklonili na moji stranu. Nejsem pitomej. Vim, že se z týhle situace

nevymluvím. Ale víte vy co? Stálo za to přečíst aspoň tenhle malej úryvek jenom proto, abych viděl, jak se na to budete tvářit. No, jako neměl sem v úmyslu si z vás střílet, to ne, ale chtěl sem s váma prostě nějak zatřást. To ste si nemysleli, že dokážu mluvit jako vzdělanej profesor, co? Ale já jenom chtěl, abyste viděli, že je ve mně víc, mnohem víc než to, co ste slyšeli z mý výpovědi. Chtěl sem vás, no, asi prostě překvapit. A taky bych rád řek, že budete ještě hodně překvapený.

To byla první věc. A teď proč tu stojím a bojuju sám za sebe, místo aby to dělal můj vobhájce? Proč sem se rozhod vám to říct všechno svejma slovama? Já na svýho vobhájce nebyl naštvanej nebo tak něco, to si nemyslete. Bylo to spíš vo tom, že sme si prostě vo určitejch věcech mysleli každej něco jinýho, a já mám taky dost dalších informací, vo kterejch von neví.

Dám vám třeba tenhle příklad. Pamatujete si na moji výpověď před pár dnama? Tak to byla jedna z věcí, na který sme měli úplně jinej názor. Von chtěl, abych vám tu vodvyprávěl „hodnověrný příběh". „Dejte jim to, co chtějí slyšet," nastoupil na mě. Tak já na něj: „Ne, brácho, já jim chci dát právě to, co vode mě slyšet nechtěj, pravdu." Jenže to se mu nelíbilo. „Pravda je pro ně moc komplikovaná," říká mi, „pro tyhle lidi to bude příliš."

Byl dobrej, můj královskej vobhájce, jenže já si pomyslel, že von prostě není já. Neví to co já. Takže můj problém byl, že sem věděl, co vim já, ale vo tom, co věděl von, sem neměl ani páru. Ptal sem se sám sebe, jestli ho k vám nechám mluvit, když vám řekne jenom půlku toho všeho, nebo to udělám já sám a řeknu vám všechno. I když budu riskovat, že tomu nebudete ani za mák rozumět. Můžu vám vůbec říct celej ten příběh? Uvěříte tomu? Já teda vážně nevim. Fakt ne. Ale co vim, je, že nebudu riskovat svůj život, kterej je kvůli tomuhle vobvinění z vraždy v sázce, tím, že vám neřeknu celou pravdu. I když s tím můj vobhájce nesouhlasí.

Tady máte moji zpověď. Vypovídal sem už pod přísahou. Přísahal sem na Bibli svatou. Ale jenom Bůh ví, že to, co sem řek, nebyla úplná pravda. Bylo tam teda hodně pravdy, to jo, ale možná že tam taky něco tak trochu nesedělo. V tý chvíli sem to ale takhle chtěl. „Nejde o pravdu," řek mi vobhájce, „je to o tom, co chtějí slyšet."

To mě pěkně štve. Jak můžu vůbec přísahat, že budu mluvit pravdu, a pak vám servírovat lži? Takže když sem se včera v noci snažil usnout, přemejšlel sem vo tom. A když sem se probudil, moc veselo mi z toho nebylo, to mi veřte. Proto sem dneska ráno svýmu vobhájci řek: „Hele, kámo, musím vo tom začít mluvit jinak. Tahle řeč, tahle moje závěrečná řeč, je moje poslední šance." A von na to: „Takže takhle je to. V tom

případě končím." Prej že mě už nemůže zastupovat z *etickejch* důvodů. Etický důvody? Myslel sem si, že etická je pravda, ale je jasný, že ne. Je to vo tom, jak *působíte*. „Jaký myslíte, že učiníte na soud dojem, když jim teď řeknete úplně jiný příběh? Jak si myslíte, že to bude vypadat, když uslyší ty *nové informace*?" „No, možná," voponuju mu, „jim zrovna *tohle* říkat nemusím – a popravdě ani nevim, jestli to máte vědět vy. Protože pak nevim, jestli vůbec přežiju, chápete mě?"

Chtěl bych vám ty věci vobjasnit, ale nejsem si jistej, jestli zrovna teď. Nevim, co si vo mně pak budete myslet. Možná bude lepší, když mě nejdřív trochu poznáte. Moje skutečný já.

Teď si asi řeknete, že sem nějakej šílenec, co střílí lidi jen tak ze srandy. Sem si jistej, že tohle přesně se vám honí hlavou, protože nejsem blbej a vy taky ne. Vim, co sem vypovídal, a vim, že to nebylo dostatečný. Sem si vědomej, že ta výpověď působila dost mlhavě. Takže je jasný, že podle vás sem toho kluka zastřelil. Ale není to tak. Von jenom chce, abyste tomuhle věřili. Chce, abyste si mysleli, že sem pobuda bez práce, kterej de po ulici a sejme kolemjdoucího chlápka pro nic za nic. Nenechte se ale těmahle kecama voblbnout. Moc dobře ví, jak vás vošálit. Tím se přece náš milej žalobce živí, ne? Každej den se vobjeví, a když skončí s těma svejma projevama, všichni si myslíte, že bílý je černý a černý je bílý. Smekám před ním. Je vážně

dobrej. Je to slizoun, ale de mu to. Ale když prohlídnete tu mlhu, co tu pro vás vytváří, zjistíte, co za ní je. A to vám vyrazí dech. Nemusíte to dělat pro mě. Zkuste to třeba jen tak jako experiment. Jestli nemám pravdu, tak jednejte, jak musíte. Ale jestli se nemejlím, tak...

Začnem teda důkazama. No, s těma to moc dobře nevypadá, ale moc jich proti mně taky není. Než k nim přejdu, chci, abyste věděli tohle: Ignorujte, co sem tu vypověděl a co sem vopomenul, když sem stál támhle na svědecký lavici. Je totiž úplně fuk, jestli proti mně maj, nebo nemaj důkaz, viďte? Jestli sou to jenom dohady, tak je snad jedno, co sem vám tu řek, nebo neřek, nebo ne?

Takže sem si napsal:

1. Zastřelili kluka na ulici, kde bydlím.
2. Tři měsíce předtím mě někdo viděl, jak sem kolem něho prošel a řek mu „seš vodepsanej zmetek".
3. Několik měsíců, než se to stalo, zahlíd nějakej svědek Jamila, toho mrtvýho kluka, jak se dohaduje s neznámým černochem vo tom, kolik mi je. Ten černej na sobě měl černou mikinu s kapucí, která měla na zádech bílej nápis v čínským stylu.
4. Zaměření telefonu. Expert řek, že v momentě, kdy ho zastřelili, se můj telefon nacházel ve stejný oblasti. Byl taky ve stejný oblasti v ten den, kdy se měl ten negr hádat s tím klukem. A byl tam

znova, když sem kolem něj prošel a řek mu „seš vodepsanej zmetek“. Byl prostě neustále ve stejný voblasti. Takže co nám expert řek? Že byl v dosahu padesáti až šedesáti metrů?

5. Prohledávání mýho bytu. Policie mě zatkla, protože jim někdo dones, že mě viděl u střílení. Prohledali byt a našli příruční zbraň baikal. Našli tu mikinu s čínskejma písmenama. Našli můj telefon, kterej zaměřili v tý samý voblasti, kde se stala vražda. Taky vobjevili můj pas a elektronickou letenku do Španělska. V mým batohu našli prachy, třicet táců liber. V mým autě a na tý mikině byly zbytky střelnýho prachu z nábojnic mojí střelný zbraně. A tak si řekli, že už maj vraha.
6. Policie prohlásila, že kulka, která zabila toho kluka Jamila, musela pocházet z mý pistole. Takhle to napsali chlápci z balistiky. Vzpomínáte na toho týpka, co vám tu ukazoval všelijaký grafy a tabulky a tak? Tak ten trval na tom, že střela byla z mý zbraně.
7. Za nehtem sem měl kapku krve toho mrtvýho kluka.
8. V jeho autě vobjevili pár mejch vlasů.

Jasný jak facka, co? Nic víc nepotřebujete. Teď můžete jít domů, díky za všechnu vaši pozornost.

A jestli už ste mě vodsoudili, tak se vodeberete do svýho domácího pohodlí a nejspíš se pěkně prospíte. To chápu. Ale chci jen říct, že ste tu čtyři tejdny seděli a pracovali na tomhle případu. Tak sem tak nějak doufal, že byste byli aspoň trochu rádi, kdyby ta doba k něčemu byla. Jenže si už nejsem tak jistej.

Možná že pro spoustu z vás je to prostě jenom práce, co? Něco, co se musí udělat. Příjemná přestávka vod vašich životů. Každej den si vstanete, vezmete si čistou košili, přijdete sem a mrknete na nějaký papíry nebo tak, kejvnete nebo nesouhlasně zavrtíte hlavou. Můžete si toho žalobce jen tak poslouchat. Posloucháte tady ctihodnýho soudce a máte pocit, že něco děláte. Máte respekt. A až tenhle případ skončí a vy vodejdete, vrátíte se v klídku ke svýmu životu a budete si dělat svý věci. Ale já jen tak nezmizím, když vy už budete pěkně doma v teple. Já tu zůstanu. Sem pořád člověk, no ne? Až váš malej syn, kterýmu sou teďka čtyři nebo pět a zrovna začal chodit do školy, vyroste, já budu sedět v lapáku. Až mu bude deset a dostane se na střední, pořád budu zavřenej. A v cele budu taky tvrdnout, až vodmaturuje a najde si práci nebo pude na vejšku. Ani v tý době to neskončí. A to všechno kvůli tomu, že se vám to nechtělo celý víc prozkoumat. Protože ste vodvedli špatnou práci. A já vás žádám právě vo tohle: Poslechněte si můj příběh – protože sem nevinnej. Garantuju vám,

že když se tím případem budete jaksepatří zabejvat, zjistíte to taky.

Jen se pořádně koukněte na důkazy. Ty vám ukážou všechno, co potřebujete vědět. A věřte mi, je tam toho hodně, co vám pomůže mi uvěřit.

Přestávka v soudním líčení: 11:15

2

11:28

Víte, než mě zatkli za tuhle vraždu, měl sem práci. Teda, nebyla to taková ta běžná práce, kde máte pravidelnej měsíční příjem, platíte daně a takový ty věci, ale dělal sem něco, z čeho byly prachy. Jestli si ale myslíte, že sem byl gangster, tak to ste vedle. Prodával sem auta. Miluju auta. Není nic, co bych vo nich nevěděl. Mám rád starý auta, miluju ty nový. Moje voblíbený sou vosmiválcový mašiny. Fandím vosmiválcům, motorům s přirozeným sáním i těm nabitejm s turbo motorem. A došlo mi, že většina lidí, když se svý auto rozhodnou prodat, často neví, jakej model vlastně maj.

Tak třeba ta holka. Prodávala káru svýho chlápka a myslela si, že má starýho Vauxhalla Carltona. Jenže vůbec neměla páru, že to nebyl jenom nějakej postarší carlton, kterej moh stát něco kolem tři sta babek. Tohle byl Lotus Carlton. Auto vo třech celejch šesti litrech a se dvěma nadupanejma turbo motorama vo síle tři sta sedumdesáti sedmi koní. Z nuly na šedesát mil za pět vteřin. To nejlepší na závěr – dokázal jet rychlostí sto sedumdesát šest mil za hodinu. Měl

hodnotu dvacet tisíc čistýho, a to i když byl dvacet let starej.

Víte, já si vždycky na to, co kupuju, posvítím. A řeknu vám ještě něco. Většina lidí, který přijdou ke mně, dělá to samý. Těm, co bydlej v mý čtvrti, nemůžete prodávat žádný starý křápy. Chtěj vědět, za co solej papíry. Jakejkoliv šrám, a hned požadujou slevu. Když jim nabídnete něco extra, berou to jako hotovou věc, chápete mě?

A tak by tomu mělo bejt i tady, no ne? Budete věřit jen tomu, co vám tu napovídala vobžaloba, nebo se věcem podíváte pořádně na kloub? Vám stačí to, co tu uved žalobce, co? Prostě ste spokojený s tím, jak vám to naservíroval, hm? Zastřelili kluka tam, co já zrovna bydlím. Tohle je vono, ne? Víte, ale zastřelili ho taky tam, kde bydlí spousta jinejch lidí. Takže ten váš argument, že se to stalo poblíž mýho bydliště, není žádnej důkaz. Musim v tomhle ještě pokračovat? Kdyby ho sejmuli u vašich baráků, znamenalo by to, že ste to udělali vy? V žádným případě, co? Takže je jasný, jak pitomá tahle úvaha je. Jenže žalobce na týhle blbý myšlence založil celej případ. Von může říct cokoli, a hned to zní extra vážně. Když se ale trochu zamyslíte, celý je to hovadina. Navíc je to všechno, co na mě má. Promiňte, vaše ctihodnosti, ale musel sem to ze sebe dostat. Kdybych to uměl podat jako žalobce, určitě byste prohlásil „no jo, tenhle důkaz je

k ničemu". Já tam bydlel a ten mrtvej kluk taky, ale to má jako něco znamenat? To znamená úplný prd. No nemám pravdu?

Pak si vemte ten další prej důkaz. Viděli mě, jak sem míjel voběť a řek jí „seš vodepsanej zmetek". Pro vobžalobu a pro ty, co moc čuměj na filmy, je tohle důkaz. Maj dojem, že sem mu tím naznačoval, že je mrtvej. Jako bych byl nějakej mafián z americký detektivky. Tak to mě podrž! No vážně, kdybyste věděli to co já, a vyrůstali na tom samým místě, tak byste se smáli taky. Na londýnský ulici je to sakra jiný. Pan žalobce tohle zaručeně neví, protože na ulici nevyrost. Není z ulice, jak ji znám já, tam, kde se lidi navzájem střílej. Možná je to špatnej příklad, ale určitě víte, co myslim. Von je úplně vodjinud. Netvrdím, že je to špatně. Je to holej fakt. Kdybych si šel s jeho kámošema zastřílet nebo tak, nerozuměl bych tý jejich hantýrce ani za mák. Když sem slyšel „real estate", myslel sem si, že de vo nějaký auto s velkým kufrem. A von měl v tu chvíli na mysli venkovskej dům či co, chápete? Sme z úplně jinejch světů, von a já. Nemám vo ten jeho zájem, ale přál bych mu, aby strávil alespoň jeden den v tom mým. Prej vodepsanej zmetek!

Já vám něco vo zmetcích povim. Když mi bylo asi jedenáct, chodil sem do nový školy. Nebyla to místní základka, byla to škola asi míli daleko, protože v tý naší nebylo místo. Ta škola byla v takový tý krabici ze

sedumdesátejch let, který sice ve svý době musely vypadat skvěle, ale když sem tam začal chodit já, byl to barák na spadnutí. Byl celej ze zelenejch panelů, to si pamatuju, a mezi nima měl velký čtvercový vokna. Kolem dokola byl pozemek, kde sme si hráli vo přestávkách. Byl vobehnanej plotem, aby děcka neskákaly do silnice. To bylo všechno. V podstatě tak ale získali co nejvíc prostoru za co nejmíň peněz. Celá ta plocha byla votevřená jako na dlani, takže se nedalo nikam schovat.

I když jedno takový místo tam přece jenom bylo. Takový to nouzový požární schodiště, který se vinulo po straně budovy ve čtvercovejch spirálách, a pod poslední řadou schodů byla jakási díra. No, vypadalo to jako studna nebo co. Když ste po těch schodech sešli až dolů, dovedlo vás to ke kovovejm dveřím, který vedly do takovýho sklepení, kde si ho nejspíš honil školník. Říkali sme tomu „zaflusaná díra". Jedno z těch míst, kam jste se fakt nechtěli dostat.

No prostě vobčas vyměníte čtvrť, ale máte dojem, že ste v úplně cizí zemi. Měl sem pocit, že žiju ve válečný zóně. V mý první škole bylo tak padesát procent černejch. Ale v týhle? Jako bych se dostal rovnou do centrály Britský národní strany. V celý škole bylo snad jenom vosum nebo devět černejch. Jako bych přestal vidět barevně a byla tam jenom černá a bílá. A ty děcka, bože můj! Ta škola byla plná rasistickejch

sraček, to mi věřte. Pardon, pane soudce, vim, co ste mi řek vo klení, ale slyšeli ste jen samý „ty negře, ty bastarde, černá hubo". No co už. Tohle bylo mý dětství. Sračky, se kterejma sem musel žít.

Naučil sem se to vypouštět z hlavy, jak jen to šlo. Ale nebudu vám lhát, byly chvíle, kdy sem to nevydržel a rozbil sem někomu hubu. Každej dokáže snýst jenom určitou míru, než někomu jednu vrazí. Ale pral sem se nerad. Protože kromě jinýho sem se pak cejtil jako nějakej černej nekňuba z filmů vo Rockym. Všichni pořád doufali, že jednou dostanu pořádnou nakládačku, ale já si tím vším dokázal proklestit cestu. Kdybych se moh vyhnout přímýmu střetu, udělal bych to. Taky je nutný poznamenat, že sem byl docela hezoun, a tak sem měl sakra co ztratit, no ne? Nakonec po několika rvačkách, ve kterejch sem to těm provokatérům nandal, všichni pochopili, že mě maj nechat na pokoji. Lidi nevyhledávaj rvačky, ve kterejch můžou vyhrát. Chtěj takový, ve kterejch vyhrajou snadno. A jestli máte v úmyslu to samý, tak si se mnou rozhodně nic nezačínejte.

Na tý škole byl kluk jménem Curt, jeden z těch mála černejch. Byl to takovej ten připitomělej tlusťoch. Na cokoliv, co mu kdo řek, nahodil uslintanej výraz. Bylo úplně jedno, co to bylo, a bylo taky fuk, že měl ten kluk ve svým věku rozměry přinejlepším velkýho baráku. Pořád na vás tak blbě civěl. A to

nemám na mysli, jako že ste mu jen vynadali do *tlustýho zmr...* – promiňte, pane soudce. Ale klidně ste mu vpálili do ksichtu, že jeho máma šuká za cigára, a von zůstal úplně klidnej. Prostě ňouma. Jenže v tom byl právě ten problém. Necháte si trochu nasrat na hlavu a pak vám na ni budou srát pořád.

Když ve vězení projevíte jenom kapku slabosti, tak si vás pořádně podaj. Tak si asi umíte představit, s čím se tenhle Curt musel potýkat. Já měl dojem, že ho pronásleduje celej život smůla. Nebyl jenom přerostlej a moc přátelskej, ale byl taky trochu mimo. Jeho máma fetovala a chlastala nebo tak něco. Taky určitě potají šlapala, ale to sme tenkrát nevěděli. Někdy přišel Curt s modřinama po celým vobličeji. Protože byl černej jak bota, nebylo snadný je vidět, ale byly tam. Já je viděl vždycky. A to se pak nikdy nesmál. Hleděl jenom tak divně provinile nebo co. Ani nechtěl moc mluvit. Měl ten výraz, že i když ste si z něj chtěli utahovat, tak ste prostě nějak nemohli. Připadalo vám to krutý.

Jenže klukům v naší škole byly nějaký rodinný problémy fuk. Neříkám, že neměli dost svýho, ale nezastavilo je to, aby si do něj pořádně nekopli. Já je pozoroval pokaždý, když na něho nastoupili. Přišel k němu nějakej vyzáblej čahoun a nadal mu do negrů. Curt jenom sklopil hlavu. Ten hubeňour mu klidně jednu vrazil a Curt nic. A všichni se mu chechtali

a pošklebovali. Já tam stál a myslel sem si: „No tak, chlape, seš dvakrát tak velkej než tihle pitomci. Rozbij jim držku." Ale von to nikdy neudělal, prostě je nechal.

Pak sem měl dojem, že už ho jenom chtěli vyburcovat k nějaký reakci. Jako by věděli, že by je dokázal zabít ve vteřině, kdyby se rozhod. A to je hecovalo. Chtěli vidět, jak se z něj vyklube ten silnej Hulk. No takže zkoušeli snad úplně všechno, nadávali mu, házeli po něm věci, vokrádali ho. Prostě mu dělali všechno, na co byste si vzpomněli. Jednou ho dokonce nacpali do tý zaflusaný díry a celýho svlíkli. A když tam pak ve spoďárech brečel, stálo nad ním snad sto těch blbounů a plivali na něj svý hnusný zelený hleny. Taky na něj začal někdo chcát, ale naštěstí se netrefil. Nakonec když přišli učitelé, se Curt jen vyhrabal ven, voblík se a dělal, jako by se nic nestalo. Já měl Curta rád a pozdějc se stal mým nejlepším kámošem. Byl to vlastně můj jedinej skutečnej kámoš. Ale to sem ho ještě moc neznal. Ani v tý naší škole nebyl moc dlouho, protože jednoho dne se jeho máma přestěhovala někam mimo severní Londýn a von musel s ní. Ale pamatuju si, že se snažil zůstat co nejvíc v klidu, a přece ho pořád někdo vosíral. Ten kluk přitahoval sračky jako magnet. Takže tolik vo zmetcích.

*

Jo, chápu, že to zní, jako když vám tu vykládám vo něčem, co s tímhle případem nemá co dělat. Ale

dostanu se k tomu, to přísahám. Takže zpátky ke Curtovi. Jednoho dne zas seděl sám na schodech a čekal, až skončí přestávka a bude se moct vrátit do bezpečí vyučování. Šel sem za ním a řek sem si, že s ním prohodím pár slov. Protože všichni věděli, jakej sem rváč, nechali ho na pokoji. Takže sem mu vlastně tak nějak pomáhal. Už si nepamatuju, vo čem sme to mluvili, nebyli sme si úplně blízcí a von taky nebyl podle mýho gusta, ale něco společnýho sme měli.

Nejdřív sem si ničeho divnýho nevšim. A myslim, že ani nikdo jinej. Slyšel sem nějakej hluk, to jo, ale vo přestávce pokaždý všichni řvali jako v lapáku. Pamatuju si, že sem zahlíd Marka Warnera. Byl to takovej ten třináctiletej puberťák, co ale ve vobličeji vypadal tak na dvacet. Znáte to, ne? Tak ten tam byl a s ním další. Měl výraz, jako by ani jeden den svýho života nebyl šťastnej. To ale nic neměnilo na tom, že to byl sakra zákeřnej rváč. Postavu měl vychrtlou jak tyčka, jenže byl neuvěřitelně rychlej, takže když se pral, jeho ruce kmitaly, že ste to ani neviděli. Najednou se prostě vynořily před ksichtem a nepřestaly, dokud ten druhej neležel na zemi. Bylo divný se na to koukat, protože ste ho právě proto nesnášeli, ale ve stejnej moment vás něco nutilo, abyste na něj doslova zírali. Nedokázali ste z něj prostě spustit voči.

Takže se tu vobjevil tenhle Warner se svejma pěstma a nabubřelým ksichtem. Procházel se tu s výrazem „svět patří mně“ a najednou nás uviděl a zastavil se. „Zasraní černí buzeranti,“ utrousil. Dneska, když něco podobnýho na svoji adresu uslyším, což se mi ale naštěstí už tak často nestává, dostane ten dotyčnej, ať už je to kdokoli, nakládačku. Raději se rychle pakujte pryč, jestli vám tohle vypadne z huby. Jenže tenkrát sem si trouf jenom na ty, u kterejch sem věděl, že vyhraju, a v tý chvíli sem vážně neměl náladu rozdávat si to s Warnerem. A tak sem čuměl do země a utrousil „vodpal“ a dál v klidu mluvil s Curtem.

Ani sem si nevšim, jak na nás nastoupil. V ten moment se válím na zemi a vobličej mám jak ve vohni, jako by mi do něj někdo napálil basebolkou. Vstanu a řídím se jenom instinktem. Než mám čas se zamyslet, jednu Warnerovi vrazím, a hned je kolem spousta čumilů. Nemůžu ho ale pořádně praštit, jako by mě vod něj dělilo sto metrů. Švihám pěstma vokolo tý jeho palice, ale ne a ne ho trefit. Zas málem končím na zemi. Warner je jako stroj, rány se na mě valí jak rozjetý písty. Je to všechno tak rychlý, až mám pocit, jako by se mnou někdo mlátil vo zeď z cihel. Spadnu a von na mě hned skočí, kolenama mi přisedne ruce a mlátí mě do mýho hezkýho vobličeje. Jestli ho ještě vteřinu nebo dvě nechám, budu srkat celej život

brčkem. Nic nevidím. Snažím se aspoň vodvrátit hlavu a vyhejbat se těm jeho pěstem a nevnímat řvoucí dav.

No a ve chvíli, kdy sem měl dojem, že už je po mně, najednou Warner vodletěl, zatímco pořád šermoval těma svejma rukama. Trvalo mi chvíli, než sem si uvědomil, co se vlastně stalo. Byl to Curt. Sundal ho ze mě jako vzteklou kočku. Warner se zvedne, a když uvidí, že to je jen Curt, de na něj. „Tak poď, ty tlustej negře," řekne a začne do něj mlátit. Nejdřív Curt nic nedělá. Stojí tam jak ovce na porážce a nechá do sebe tlouct. Jenže pak Warner zařve: „Ty vodepsanej zmetku!" A něco se zlomí.

Curtovy voči najednou zrudnou, jako by je někdo zažeh. Chytne Warnera jednou rukou za zápěstí a tou druhou ho udeří do hlavy. Ne pěstí, ale celou paží. A Warner de k zemi. Myslim tím úplně. Jak jeho hlava narazí na chodník, zapraská to. Dav šílí. Všichni na Warnera řvou: „To necháš toho ubohýho břídila, aby ti to nandal?" A tak podobně. Warner se vyšvihne zpátky na nohy a nevim, kde se v něm bere ještě nějaká síla, ale znova se na Curta vrhne. Curt se tentokrát ani na chvíli nerozmejšlí. Chytne Warnerovu pěst jednou rukou a stočí mu ji tak, až vyjekne bolestí. Pak mu druhou rukou chytne loket zezadu a jen tak mu ho zlomí.

Za několik tejdnů Curt ze školy vodešel. Jak sem už jednou říkal, jeho máma se asi musela stěhovat a von musel s ní. Já se k tomuhle dni vracel ještě několik let

potom. Co ho přimělo takhle bojovat? V tý době sme vůbec nebyli kámoši. Ani sem se s ním moc nebavil. Bylo mi ho jenom líto, protože byl slabej. Tak proč to udělal? Sem si poměrně jistej, že já bych se za něj nepral. Teda vlastně vim to. Nikdy předtím sem to neudělal. Ale teď si myslim, že chápu, proč takhle vyjel. Dokázal vydržet všechny ty nadávky do syčáků a negrů a do všeho možnýho. Nereagoval ani na mlácení a ponižování. Co ale nesnes, bylo, když ho někdo nazval „zmetkem".

Tohle slovo mu připomnělo všechno to hrozný, co doma prožíval. Viděl svoji mámu, která se prodávala za fet. Byli tam všichni ti chlápci, co přišli, využili ji a vodešli. Viděl mámu, jak se budila třesem z absťáku, i to, jak ji umejval vod zvratků a pak ji ukládal do postele. A připomínalo mu to každej, každičkej den, kdy mu vyčítala, že žije a že nešla tenkrát na potrat. Že je zmetek. Tohle slovo se ho prostě vnitřně dotejkalo. Pochybuju, že by dneska věděl, proč takhle reagoval, ale něco vám řeknu. Kdybyste ho tak nazvali ještě teď, sem si jistej, že by nezůstalo u zlomený ruky.

A ještě něco. Ten sráč Warner si zasloužil, aby mu Curt zlomil ruku. V mým životě nikdy neplatilo „dostaneš to, za cos zaplatil", ale „zaplatíš za to, cos udělal". Pokaždý.

Takže když tady žalobce mluví vo tý frázi „seš vodepsanej zmetek", chce vám nabulíkovat, že sem ho

tím prohlásil za mrtvýho. A to se teda směju. Pro něj sou to jenom nějaký slova, ale na ulici tohle znamená hodně. Tohle nejsou jenom slova, tím si buďte jistý.

Měl sem v úmyslu začít tím, že sem tohle tomu mrtvýmu nikdy neřek, ale víte vy co? Já to teda připouštím. Řek sem to. Takovej už sem. Ale neznamenalo to nic z toho, co si myslí tadyhle ten pan královskej žalobce, a ani to, co chce, aby to znamenalo. A ten kluk *byl* zmetek, ať byl živej, nebo mrtvej. Tam, vodkud pocházím, to byl prostě zmetek, idiot. Byla pro něj škoda místa, chápete? Kdybych byl mafián nebo tak, možná že bych tím myslel, že je mrtvej. Ale to nejsem a taky sem to tak nemyslel. Pan žalobce se musí přestat dívat na televizi a na pár minut se voctnout v realitě.

Takže tohle mám na mysli, když mluvím vo předloženejch důkazech. Musíte si na ně posvítit. Protože von svoji práci nedělá pořádně. Moh by. Ale nedělá to. Snaží se vám prostě *jenom přetáhnout závěs přes voči*. Sakra jo. Přesně tohle tady dělá. Bere si velký prostěradlo a hází vám ho rovnou na hlavu. Myslíte si, že před tímhle případem nemoh vědět, co to znamená „zmetek"? Ale moh. A moc dobře to věděl. No. Ale rozhodně nechce, abyste to věděli i vy.

Polední přestávka: 13:01

3

14:05

Takže u jakýho důkazu to teď sme? Číslo tři? Tak to bude jednodušší, než sem si myslel.

Několik měsíců před tím, než toho kluka zastřelili, viděl svědek, jak se dohaduje s černochem mýho věku a výšky v černý mikině s kapucí s čínským nápisem na zádech. V tomhle důkazu je taky trochu z bodu pět. Ta mikina se našla v mým bytě.

Asi už víte, že vám tu řeknu to samý, co předtím vobžalobě. Stejnej věk a výška, to přece moh bejt jakejkoliv jinej černoch z tý voblasti. Kolik takovejch dvaadvacetiletejch kluků, vysokejch sto vosumdesát centimetrů žije teď v Camberwellu? Stovky? Tisíce? Víc než to? Tahle oblast je černá. Běloši tu často prohoděj: „Já už barvu pleti ani nevnímám." Ha! Řeknu vám, že kdybyste tam dneska večer zašli, viděli byste spoustu barev a dvaadvacetiletejch týpků stejně vysokejch jako já. Samo sebou, že ani jeden z nich by nebyl tak pěknej, ale chápete, co vám tu vykládám?

A taky kolik takovejch kluků by tam v sobotu přišlo třeba někoho navštívit nebo z jinýho důvodu? Takže je tenhle důkaz dostačující, nebo je to jenom další

tvrzení? Kdyby na mě měli jenom tohle, asi bych tu nebyl. Pak byste si řekli, co je tohle za nesmysl? A kdybyste to pronesli vy, souhlasil bych s váma. Můžeme teda tenhle důkaz zahodit?

De teda vo tu kapuci, co? To vám tu nehraje. Černá mikina s kapucí je jedna věc, ale ten bílej čínskej nápis, to už je trošku moc náhod, no ne?

Vážně? Když se na tu mikinu podíváte, najdete na ní štítek. Až si pudete vodpočinout do místnosti, kterou vám tu přidělili, vytáhněte tu mikinu z tašky a podívejte se na něho. Chcete vědět, co na něm je? Řeknu vám, co tam je, protože sem se naněj už díval. Je tam napsáno „XXL" a pak malejma písmenama „vyrobeno na Tchaj-wanu". To vám asi nepřipadá nijak důležitý, ale mohlo by – nebo aspoň středně důležitý. Nejsem na hadry žádnej vodborník, ale hádám, že nevyrobili tu mikinu jenom jednu. Možná jich ušili tak deset tisíc. „No a co?" honí se vám hlavou. Ale tyhle mikiny si Tchajwanci nekupujou. Vyráběj je pro vývoz. To je jasný, protože štítek je celej v angličtině.

Takže tu máme tak vokolo deseti tisíc mikin s kapucí. Jedna pro každýho z toho tisíce dvaadvacetiletejch černochů, co se ten den poflakovali ve voblasti vraždy, a devět tisíc nám ještě zbejvá. No a co, že se jedna z těch mikin našla v mým bytě? Kdybyste zašli za těma, co ji taky koupili, co byste asi našli? Jednu z těchhle mikin. A vsadím se, že polovina z těch, co

ji maj, by byla černejch a v mým věku. Proč? Protože mikiny s kapucí nosej stejně starý kluci, jako sem já. He! To tady pan žalobce se v sobotu určitě v mikině s kapucí nepromenáduje. Má na sobě nejspíš nějakej tvídovej voblek nebo tak něco. Tyhle hadry nosej mladý lidi. Takže byste mohli podezírat dalších tisíc černochů. A podívejte se na mě. Máte dojem, že vypadám na velikost XXL? Po roce každodenního cvičení v posilce mám úžasnou velikost M. Takže co nám tenhle třetí důkaz vlastně řek?

Přestávka v soudním líčení: 14:30

4

14:40

Snažil sem se vám tu teď ukázat, že žalobce vás chce zmást, ale vy mu to nesmíte dovolit. Měli byste rozehnat tuhle mlhu a pořádně se podívat na to, co vám tu vykládá. Jemu se ta mlha líbí, protože ví, že před ní zavřete voči. Taky se mu líbí skládat tyhle střípky rádoby důkazů a udělat z nich velkou věc. Najde si kousek tady a támhle a řekne vám: „Podívejte se, co z toho vznikne, když ty kousky složíte dohromady."

Když sem byl malej a chodil do školy, měli sme tam takovej vobrovskej kýbl s legem. To nebyla ta rasistická škola, do který sem pozdějc musel. Tohle bylo pěkný místo. Zdi byly natřený na žluto a židle taky. Byly to takový ty malý, pro děti. Takže k tomu legu. Miluju lego, protože z něj zaprvý můžete postavit cokoliv a zadruhý je nezničitelný. Proto ho asi školy kupujou, tipl bych si. Ty podělaný kostičky se snad nikdy nezloměj, takže můžou bejt ve škole napořád. Asi ste všichni nějaký to lego měli a taky ho milovali. Možná si říkáte, proč ste si s ním vlastně přestali hrát? Asi vo legu nemůžete říct nic špatnýho. Ale já jo.

Problém lega a hlavně toho, co bylo v mý škole, byl ten, že tam nikdy nebylo dost toho *správnýho* lega. Nebylo tam nikdy dost kostek, který potřebujete, abyste postavili třeba raketu, dům, auto, prostě cokoli. Stavíte si dům z červenejch kostek a pak najednou žádný nejsou, protože vám je vyfouk nějakej usoplenec. Takže si vezmete ty modrý, a když dojdou i tyhle, sáhnete po žlutejch. Ale i když si vezmete všechny dostupný kostičky lega, pořád to nemáte dostavěný. Takže si pak musíte vystačit s těma dlouhejma kostkama nebo s těma šedejma trojúhelníkama. A když to máte konečně hotový, zjistíte, že ten váš dům, nebo co to vlastně je, má vokna z kol a ve zdech má díry. A řeknete: „Paňučitelko, koukněte na můj dům!" Ale takovej šílenej dům ještě nikdo předtím neviděl, byl jako z noční můry. Takže vod svejch pěti let vim, že musíte mít ty správný kostky. Musej pasovat, protože jinak nepostavíte nic skutečnýho. Je to jenom nějaká neurčitá věc nebo něco, co vypadá jako něco jinýho.

Jenže tenhle žalobce dělá přesně tohle: mixuje kostky. Jemu stačí, když ty důkazy tak nějak něco naznačujou.

Kde sem to byl? Tohle je vážně náročný. V televizi to vypadá jednoduše. Pronesete pár slov. Přesvědčíte porotu, aby vám uvěřila, brečíte, porotě taky ukápne

slza a pak řeknou „nevinen". A já myslel, že to tu bude podobný. Potom, co sem si napsal ten úryvek vo Palmerstonovi a všech těch sračkách, sem pochopil, že sem v mnohem horším svinstvu. Zapsal sem si nějaký myšlenky, který potřebuju říct. Říkal sem si, že je prostě jenom tak vychrlím jako nějakej špatnej text, chápete? Ale tohle je sakra těžký. Rozdělil sem si to všechno tak do padesáti bodů, jenže každá z těch věcí je prostě na dlouho a já se v tom nějak ztrácím. Takže i když to vypadá, že tu povídám nesmysly, není to tak. Všechno je to důležitý. Jen se mi nedaří udržet nit mezi všema těma malejma věcma, vo kterejch je mi jasný, že vám je musím říct, ale někdy nevim jak. A je tu ještě jedna věc... A čím víc vo ní přemejšlím, tím víc sem si jistej, že ji musíte vědět – i když ne teď hned. Bude vám to pak dávat větší smysl.

Kde sem skončil? Jo, říkal sem, že žalobce prostě míchá pátý přes devátý a dělá z toho něco, co to není. Tvrdí, že sem se s tím klukem jednou hádal a nadal mu do zmetků, a v další chvíli z toho vyvodí, že sem ho střelil do hlavy. Tvrdí vám, že sem ho musel zastřelit, protože sem s ním měl potyčku nebo co, ale to je přesně ten jeho záludnej způsob argumentace. Použijte vlastní rozum. Jakej je motiv? Proč bych ho měl zastřelit? Cože, jen kvůli tý narážce se zmetkem? Nikdo nezastřelí člověka jen kvůli nějaký hádce, protože jinak by už v Londýně nezbyly žádný děcka.

Vobžaloba tvrdí, že vlastně nemusí dokazovat motiv. Možná má pravdu. Von zná přece zákon, že? Já si ale myslim, že i když žalobce motiv dokazovat nemusí, vy byste se vo něj zajímat měli. Protože de vo vraždu člověka. Když zkusíte zjistit, co bylo důvodem střílení, možná že na něco přijdete. Právě proto žalobce nechce, abyste se do toho pustili. Ale to neznamená, že nemůžete, nebo ne? Kdo jinej by měl důvod ho zastřelit, když ne já?

Žalobce ve svý řeči vůbec nezmínil, že ten mrtvej, Jamil, byl členem gangu. Jo, bylo mu devatenáct. Ten jeho gang byl zpočátku takovej nicotnej, prostě ubohej gang. Prodával trochu trávy a jeho členové dělali nějaký malý vykrádačky, to bylo všechno. Nebyl to pořádnej gang. Ale gang to byl a pro ty děcka představoval jejich život. Tak to prostě je.

Lidi se ke gangu přidaj ještě jako děcka a pak je to semele. Začnou s nožema a nejdřív je šéfem ten, co má největší nůž. Pak ten, kdo ten nůž použije, to je velkej boss. A pak jim začne velet někdo, kdo tím nožem někoho zapíchne. Je prostě dobrej. A takhle žijou. Chtěj se dostat na vrchol, navzájem se trumfnout, kdo z nich je větší chlapák.

Vám to možná připadá hloupý. Malý děcka, co se navzájem bodaj nožem kvůli trošce trávy, ale voni nic jinýho neznaj. Maj to v hlavě, a když to tam jednou je, je sakra těžký jim to z ní vymlátit. Je to jako nějaká

nemoc, kdy si myslíte, že reálný je tohle, a ne něco jinýho a že zabít člověka je OK. Není to ale tak, že by vo tom takhle přemejšleli. To nedělá nikdo. Je to prostě jejich realita stejně jako ta vaše, ve který je v pohodě, že svůj život až do stáří promrháte tím, že pracujete a pak jen vodejdete do důchodu, abyste si mohli v klidu umřít. Všechno je to tak hloupý. Nevidíte to, protože ste v tom až po uši.

Pro tyhle děcka nebyl realitou vobyčejnej každodenní život, kdy si v klidu vstanou, dou do školy a zanadávaj na učitele. Pro ně byl život plnej těchhle sraček. Předtím sem to nevěděl. Teda viděl sem, že sou na šikmý ploše. Ale nechápal sem proč. Nedocházelo mi, že většina z nich si tohle vybrat nechtěla. Lidi, co vidíte ve zprávách, a pak politici a jim podobný dělaj překvapený, že jako nevěděli, do jakejch sraček se mladý dostávaj. Ale voni to moc dobře věděj, není to pro ně žádný překvapení. Možná se tak tvářej, ale stejně to nikdo z nich nezastaví. Tihle kluci... Pro ně sou jejich kámoši jako bratři. Sou to jediný lidi, který maj, a pro hodně z nich taky jediný, který se vo ně zajímaj. Když maj problémy, dou právě za nima a jejich kámoši z gangu je z nich dostanou. Gang je pro ně rodina. To vám musí bejt jasný, když se nad tím trochu zamyslíte. Takovej kluk si nechá kvůli svýmu bráchovi z gangu klidně vrazit nůž do břicha, vo to víc, když nemá skutečnou rodinu. Mluvím vo klucích, co

nemaj tátu. Maj sice třeba mámu, ale ta je nezvládá kontrolovat a myslí si tak nanejvýš, že je musí dostat do kostela, kde je napravěj. Nebo maj rodinu, která na ně kašle. Když narazíte na takovýho kluka, a to mi věřte, že je jich hodně, tak by vás nemělo překvapit, že je v gangu. To svinstvo je pro něho nevyhnutelný. To ale lidi neradi slyšej. Chtěj, abyste za to, co děláte, zaplatili. Já s tím celkem souhlasím, jenže musíte mít na výběr. Ale tihle kluci? Ti maj na výběr leda tak kulový.

V místní škole sem znal děcka, kterým bylo jedenáct, a ti větší týpci za nima chodili a říkali jim něco jako: „Hele, měl by ses přidat k našemu gangu." A když ste to neudělali, tak se do vás hned začali navážet. Chtěli, abyste se před nima třásli. A když ste nebyli dost silný, tak ste nakonec podlehli a prohlásili: „Tak jo, du do toho s váma." Tihle kluci nemaj na to, aby vodolávali ještě jinejm narážkám, už tak toho svinstva zažívaj dost. A pak tu byli další. Neměli hlavu na matiku nebo dějepis, no prostě nebyli to žádní Einsteinové, takže ty starší za nima chodili s tím, že: „Hele, fešáku, z tebe žádnej CEO nebude. Čím se budeš živit, až vodsud vodejdeš? To budeš zametat ulice? Měl bys makat s náma. Dáme ti prachy na ruku. Stačí jenom, abys vyzved tuhle malou zásilku..." A už je z něj poslíček. Kdyby se tohle dělo ve vaší škole, co byste dělali? V případě, že byste něco uměli a byli

byste silný jako já, tak byste zvládli zůstat mimo. Ale co když ne? Tak by vám nic jinýho nezbylo. Máte na výběr buď dostat pokaždý nakládačku, nebo se přidat ke gangu a dostat zaplaceno. Když ste v gangu, lidi vás budou respektovat. A to se prostě stane součástí vašeho života. Pro tyhle kluky je pak normální prodávat drogy ve svý škole. A taky někoho jen tak zapíchnout. A když je to pro vás normální, tak nemáte důvod to měnit. Je to prostě život. Váš život.

To mi došlo teprve nedávno, když sem čekal v cele na svůj proces.

Čekal sem na přelíčení celej rok. Říká se tomu cela předběžnýho zadržení. A když v týhle cele sedíte mezi těma čtyřma zdma a nemáte do čeho píchnout, tak začnete dělat dvě věci, který ste předtím nikdy nedělali. Začnete vo tom svinstvu přemejšlet a taky vo něm číst.

Vězeňská knihovna je vobecně na dvě věci, ale vobčas se tam najde něco, co se podobá desetilibrovce, která leží jenom tak na ulici. Jako by vám Bůh předhodil něco speciálně pro vás. Takže sem tu vobjevil knihu, která se jmenovala *Muž s kladivem*. Sáhl sem po ní, protože sem si myslel, že to bude nějakej horor nebo tak. Takovej ten smyšlenej příběh, ale bylo to úplně něco jinýho. Byla to kniha ze skutečnýho života. Děj se udál v Jižní Africe, v minulosti. Čet sem

to a nemoh přestat myslet na ty kluky v gangu. Jako by to bylo vo tom samým.

Šlo tam taky vo rasovou diskriminaci. Pár bílejch vládlo všem černejm. Když ste měli štěstí, dělali ste černýho sluhu bílejm. Ve vopačným případě vás mohli zabít i za to, že ste řekli bílýmu něco, co se mu nelíbilo. A kdybych stál před soudem v tý době, tak by mě vodsoudili bez mrknutí voka. Verdikt by byl stoprocentní. Vinen. Vodsouzenej. Konec hry. Kdybych byl ale bílej a zabil černýho, tak by se mi nestalo vůbec nic.

No ale v tom roce, vo kterým kniha píše, se začali bílý těch svejch votroků bát. Jeden den bylo všechno v pohodě, ale další den se s hrůzou schovávali za svý vysoký ploty pod napětím a byli celý podělaný z toho, co se dělo. Víte, šlo vo tohle. Nějakej vobrovskej černoch se vloupával do domů bílejch a kladivem jim rozmlacoval hlavy. Psalo se vo tom už tejdny ve všech novinách. Každej ho chtěl chytit. Lidi se báli. A když mu ještě začali říkat „chlap s kladivem", tak se začali bát vo to víc. Pro bílý to byla zrůda, monstrum, ale pro černý? Pro ně to byl superhrdina. Byl záhadnej. Nepolapitelnej. A kolovalo vo něm snad všechno. Byl prej dva metry vysokej. Stavěnej jako solidní barák. Dokázal běžet rychleji než gepard. Byl neviditelnej. Uměl lítat. Čím šílenější byly tyhle fámy, tím víc jim lidi věřili. Udělali z něho legendu.